

Hrvatska grančica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 3

PREDSJEDNIČKI IZBORI...

STR. / PAG. 8

ZAŠTO NEMAMO VIŠE
HRT1 I HRT2...

STR. / PAG. 15

HRVATSKA SE PLASIRALA...

Susret sedamdesetogodišnjaka.

Vodnik

Ravnik

Tirol

Jabalče

NAJMUDRIJI PONOVRNO NA OKUPU

TVR TIMIȘOARA

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 8.12.2019, u 15.30 sati. Gledajte nas!

REDACTIA:
COD ISSN 1841-9925

Redactor șef:
Ivan DOBRA

Redactori:
Lina TINCUL; Daniel LUCACELA; Maria GIURCHIȚA

Colaboratori:
Maria LAȚCHICI; Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOȘ

Tehnoredactor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Uniunea Croaților din România
327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

Hrvatska Grančica

UREDNIŠTVO:
ISSN KOD 1841-9925

Glavni urednik:
Ivan DOBRA

Urednici:
Lina TINKUL; Daniel LUKAČELA; Marija ĐURKIĆA

Vanjski suradnici:
Marija LACKIĆ; Vič. Davor Lukačela;
Petar Miloš

Tehnoredaktor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
327065 Carașova 22, Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

Hrvatska Grančica

www.zhr-ucr.ro

TVR3

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 19.12.2019, od 11.00 sati (prije podne).

Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

PREDSJEDNIČKI IZBORI U RUMUNJSKOJ	STR. 3
NAJMUDRIJI PONOVO NA OKUPU	STR. 4-5
IZBORI ZA PREDSJEDNIKA HRVATSKE	
MARIJA KAPITANOVIĆ NOVA HRVATSKA	
VELEPOSLANICA U RUMUNJSKOJ	STR. 6
BUKUREŠTANSKI SAJAM KNJIGE GAUDEAMUS	STR. 7
ZAŠTO NEMAMO VIŠE HRT 1 I HRT 2?	STR. 8
BOGATSTVO JESENI	STR. 9
BLAGDAN SVIH SVETHI I DUŠNI DAN	STR. 10
PĀSTRĀVI AUTUMNALI!	STR. 11
ADVENT U SRCU	STR. 12
OBILJEŽENO 100 GODINA ROMANISTIKE...	STR. 13
SVETA CECILIJA, ZAŠTITNICA...	STR. 14
HRVATSKA SE PLASIRALA NA EURO 2020.	STR. 15

HRVATSKA SE PLASIRALA NA EURO 2020.

Nogometna reprezentacija Hrvatske je 16. studenog na rasprodanoj Rujevici u Rijeci pobjedila Slovačku s 3:1 (0:1) i na taj način se plasirala na Evropsko prvenstvo 2020. godine.

Viceprvaci svijeta su osigurali prvo mjesto u kvalifikacijskoj Grupi E sa 17 bodova, a ujedno i otpisali Slovačku, koja je ostala na deset bodova.

U drugom dijelu dogodilo se da smo golove dobili onako kako nismo smjeli - nakon kontri. Drugi je bio iz kornera, ali prije toga je bila kontra. Kad je pao treći gol, bilo je sve gotovo", rekao je Hapal pa

Vatrenima nije sve krenulo onako kako su zamislili, jer je u 32. minutu Boženik donio prednost Slovacima, pa se na odmor otišlo s prednošću za goste. Ako je u prvom dijelu i bilo dvojbi, odnosno strahova kako će utakmica završiti, unatoč činjenici da je Hrvatska imala veći posjed lopte i izglednije prilike za gol, u 15-ak minuta drugog dijela Vatreni su prebacili u 'brzinu više' i demonstrirali silu, a Slovaci su posve nestali.

Vlašić je donio izjednačenje u 56. minuti udarcem iz daljine, a samo četiri minuta kasnije Petković je doveo domaćina u vodstvo nakon odlične Modrićeve reakcije, prvo ukradene lopte, a potom i ubačaja iz kuta, koji je odsjeo na glavi Dinamova napadača. Konačan rezultat postavio je Perišić u 74. minuti za veliko slavlje hrvatskih navijača.

Nakon utakmice svoje dojmove iznio je slovački izbornik Pavel Hapal. "Hrvatska je bila pre-jaka, ipak su oni viceprvaci svijeta. Moram reći da sam jako razočaran. Mislim da smo mogli puno bolje proći. Prvo poluvrijeme odigrali smo jako dobro, nismo ušli s Hrvatskom u nadigravanje, trčanje gore-dolje. Dobro smo stajali na terenu, bili smo kompaktni i kontrolirali tijek utakmice. Hrvati su bili i malo nervozni, otišli su na poluvrijeme s 0:1. Nismo to

smo ga primili."

Luka Modrić, koji će s hrvatskom nogometnom reprezentacijom odigrati još jedan veliki turnir, na Europskom prvenstvu u ljetu 2020. godine, opet je bio glavni igrač i prava je šteta što njegov pokušaj u samoj završnici utakmice nije odsjeo u mreži. Bio bi to šlag na torti njegove još jedne odlične predstave i još jedna nagrada za sve što je pokazao u čudesnoj nogometnoj karijeri.

Hrvatska nogometna reprezentacija je pobjedom protiv Slovačke izborila svoje šesto europsko prvenstvo, pri čemu peto u nizu, a do sada je propustila samo jednu europsku smotru, 2000. u Belgiji i Nizozemskoj. "Vatreni" su do sada najdalje dogurali na EP-u 1996. u Engleskoj i EP-u 2008. u Austriji i Švicarskoj izborivši plasman u četvrtfinale, dok su na posljednjem EP-u u Francuskoj 2016. ispali u osmini finala, a još dva puta su zapeli u skupini. Hrvatska je pet puta nastupala i na svjetskim prvenstvima, propustila je samo 2010. godine Mundijal u Južnoj Africi. Više nastupa na završnim turnirima imaju samo Francuska, Njemačka, Španjolska, Engleska, Italija i Portugal, a jedan manje, primjerice, Nizozemska, velika proizvođačica talentiranih nogometaša i trenera.

Ivan Dobra

cuskoj književnosti od 14. do 16. stoljeća kao i cjelokupno poglavlje o rumunjskoj književnosti. Osim toga, bavio se i književnim prijevodom, osobito starih tekstova. U Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža djelovao je kao glavni urednik Hrvatskoga općeg leksikona (1996–2001) i Hrvatske enciklopedije (2001–05).

Cilj je simpozija bio, prema riječima organizatora, proslaviti stoljetnu tradiciju proučavanja romanskih jezika i književnosti u Zagrebu, s naglaskom na poznatim profesorima, njihovom akademskom radu i znanstvenim dostignućima, ali i na razvijanju dijaloga o romanskim filologijama kroz povijest i danas. Raspravljalo se o međusobnim kontaktima, različitim znanstvenim pristupima, suvremenim trendovima i perspektivama, kao i o utjecaju novih tehnologija i društvene dinamike na istraživanje i nastavu

romanske lingvistike, književnosti, glotodidaktike i translologije. Među predloženim i obrađenim temama navodimo: kontrastivno istraživanje romanske lingvistike, standardni i nestandardni jezici, etimologija i jezične promjene, sinhroni i dijahronski opis romanskih idioma, od latinskog do romanskog jezika, hrvatsko-romanski kontakti, nove tehnologije u istraživanju, podučavanju i prijevodu romanskih jezika, romanski jezici i književnosti u kontaktu i dr. A svoje je mjesto našao i naš karaševskohrvatski idiom o kojem se izlagalo imajući u vidu utjecaj rumunjskog jezika na govor naše manjine.

Organizatorima čestitamo na izvršnoj organizaciji i gostoprinstvu, a Odsjeku za romanistiku (na kojem se studira i rumunjski jezik) i svim njegovim nastavnicima puno uspjeha i još ovakvih obljetnica.

Maria Lațchici

SVETA CECILIJA, ZAŠTITNICA CRKVENE GLAZBE

Ova se svetica zbog svojeg kreposnog života u kojem je iz ljubavi prema Kristu posvjedočila svoje djevičanstvo, štuje već od vjernika prvih stoljeća kao savršeni

uzor kršćanske djevojke. Biti kršćanin u ono doba, sve do 313. god. kada je Crkva dobila svoju slobodu, značilo je izložiti svoj život smrti, jer je to bilo doba strahovitog progona Kristovih učenika a posebno je bilo teško ispovije-

dati svoju kršćansku vjeru u glavnom gradu carstva u Rimu. A baš je u Rimu u tim teškim vremenima rasla i živjela Cecilija.

Rođena je 214. god. u bogatoj rimskoj obitelji, plemenitog roda ali je bila poganske vjere. Njezini su roditelji željeli da postane slavna matrona pa su joj plaćali učitelje koji su je poučavali iz raznih znanosti, posebno iz glazbene. No unatoč tome, njezina je duša čeznula za duhovnu puninu zbog toga što se Cecilija susrela s kršćanstvom.

Poučena u vjeri primila je krštenje od tadašnjeg pape Urbana, koji je i sam djelovao u rimskim katakombama. Kada su je roditelji odlučili dati kao zaručnicu poganinu Valerijanu, na dan zaruka, dok su odzvanjali glazbeni instrumenti, ona je u srcu pjevala samo Gospodinu. Odatle je došlo do toga da su je kasnije izabrali za zaštitnicu crkvene glazbe. Legenda o svetoj Ceciliji kaže da je ona svojem zaručniku Valerijanu rekla da se zavjetovala svoj život posvetiti Kristu i da je štiti anđeoska ruka. Valerijan joj je pak rekao da će vjerovati njezinim riječima ako vidi njezinog anđela. Cecilija mu je odgovorila da će se to i dogoditi, onda kada se pokrsti. Valerijan je poslušao i postao i on kršćanin, a legenda kaže dalje da je Valerijan nakon krštenja ugledao Cecilijinog anđela čuvara. O njihovom je obraćenju na kršćanstvo saznao tadašnji prefekt grada Rima i dao ih je pogubiti. Njezino je tijelo pokopano u Kalistovim katakombama, na počasnom mjestu, uz takozvanu "Kriptu papa", prozvanoj po tome što je u njoj bilo sahranjeno devet papa, uglavnom iz III. stoljeća što pak govori o činjenici koliko je bila cijenjena ova plemenita djevojka. Koncem XVI. stoljeća sarkofag sv. Cecilije bio je otvoren, a tijelo pronađeno u još dosta očuvanom stanju, obučeno u odjeću od svile i zlata.

I kako je sveta Cecilija, djevica i mučenica, zaštitnica crkvene glazbe, znači i naših orguljaša, svim orguljašima, a zadnjih godina i tamburašima, i pjevačima naših crkvi koji uveličuju naše svete mise, čestitamo ovaj blagdan!

Maria Lațchici

PREDSJEDNIČKI IZBORI U RUMUNJSKOJ, OČEKIVANO KLAUS IOHANNIS POBJEDNIK

Rumunjski predsjednik Klaus Iohannis dobio drugi predsjednički mandat

Aktualni predsjednik Klaus Iohannis osvojio je u nedjelju 24. studenog 2019. g. drugi predsjednički mandat u Rumunjskoj uz veliku prednost nad protukandidatom Vioricom Dăncilom, predsjednicom Socijaldemokratske stranke.

Iohannis je u drugom krugu predsjedničkih izbora osvojio dvije trećine glasova birača (65,88%), i tako najteže porazio kandidata glavne lijeve stranke od pada komunističkog režima prije trideset godina.

Donedavna premijerka Viorica Dăncilă, koja je vodila Rumunjsku vladu gotovo dvije godine, osvojila je 34,12% glasova, pobijedivši pritom u samo pet županija na nivou čitave Rumunjske. Dăncilina je vlada inače izgubila povjerenje u Rumunjskom parlamentu početkom listopada, a zastupnici su zatim podržali manjinsku vladu kojoj je na čelu Ludovic Orban, član Nacionalne liberalne stranke, kojoj je na čelu bio upravo Iohannis, profesor fizike i nekadašnji dugogodišnji gradonačelnik transilvanijskog grada Sibiu, kojeg Nijemci zovu Hermannstadt.

Najviše glasova je u drugom krugu predsjedničkih izbora Dăncilă osvojila u županiji Teleorman (59,3%), a preferencije birača je dobila i u županijama Giurgiu (55,02%), Gorj (51,68%), Mehedinți (52,13%) i Olt (54,28), dok je Klaus Iohannis pobijedio u 37 županija, najuvjerljivije

u županijama Brașov, Cluj, Iași, Prahova, Sibiu i Timiș. U Karaș-severinskoj županiji predsjednik je osvojio 67.839 glasova naspram 52.187 glasova protukandidatice, dok je u Karaševu, najvećim mjestu karaševskih Hrvata u Rumunjskoj, Iohannis osvojio 646, a Viorica Dăncilă 309 glasova. I u ostalim mjestima iz karaševske općine predsjednik Iohannis je osvojio više glasova od kandidatice Socijaldemokratske stranke, 74 u Jabalču i 173 u Nermiđu, dok je Dăncilă u ovim mjestima imala 30, odnosno 50 glasova.

"Glasovao sam za modernu Rumunjsku, europsku Rumunjsku, normalnu Rumunjsku. Pozivam vas da iziđete na izbore" – rekao je Iohannis nakon što je ubacio svoj glas.

"Rumunjska je pobijedila! Europska, normalna Rumunjska je danas pobijedila! Rumunji su heroji dana. Izašli su

na izbore u impresivnom broju", poručio je Iohannis iz sjedišta Nacionalno liberalne stranke nakon objavlivanja izlaznih anketa koje su prognozirale njegovu uvjerljivu pobjedu. Izlaznost u drugom krugu izbora iznosila je inače 49,87 posto, što je manje u odnosu na 53,17 posto koliko je bila 2014. Skoro milijun Rumunja su u dijaspori izašli na predsjedničke izbore u drugom krugu, najviše u Italiji (180.000), Velikoj Britaniji (150.000) i Njemačkoj (145.000). Istodobno, broj birača koji su u državi izašli na izbore prešao je 9 milijuna, a najviše su se odazvali u Ilfov (66,65%), Cluju (60,36%) i Sibiu (57%). S druge strane, najskromnija izlaznost na izbore zabilježena je u županijama Harghita (22,41%), Covasna (25,31%) i Vaslui (37,12%).

"Sada, nakon ove pobjede, ima mnogo stvari koje treba napraviti, mnogo toga treba popraviti. Ovo je značajan poraz za Socijaldemokratsku stranku, ali moramo biti realistični. Dobili smo važnu bitku, ali ne i rat. Moramo votirati i na lokalnim i parlamentarnim izborima", još je poručio predsjednik Iohannis.

Ivan Dobra

NAJMUDRIJI PONOVO NA OKUPU

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj i ove je godine organiziralo u svom sjedištu u Karaševu tradicionalni susret sedamdesetogodišnjaka iz karaševskih sela.

Novina u odnosu na prošle godine je ta što su ovaj put bili prisutni na susretu i sedamdesetogodišnjaci iz Tirola, mjesta u Karaš-severinskoj županiji gdje i dan-danas žive nekoliko obitelji Karaševaka. 62 pripadnika generacije rođene 1949. godine došlo je 9. studenog ove godine na tradicionalno okupljanje osoba treće životne dobi, od kojih 22 iz Karaševa, 9 iz Klokotiča, 8 iz Vodnika, 7 iz Lupaka, 7 iz Nermiđa, 4 iz Tirola, 3 iz Ravnika i 2 iz Jabalča, što je najbrojnija skupina vršnjaka koja se ikada odazvala pozivu na ovu lijepu i plemenitu akciju, koja postaje sve popularnija iz godine u godinu.

Ovakvi susreti započeli su 2007. godine, kada je generacija iz Karaševa koja je tada ispuni-la 65 godine iskazala želju da se sastane u zgradi Zajedništva Hrvata. Inicijator tog prvog sastanka bio je Ivan Radan, pripadnik generacije koja je tada slavila 65. obljetnicu od rođenja. Sljedeće godine, na inicijativi rukovodstva Zajedništva Hrvata, bila je pozvana generacija rođena 1938. godine iz cijele karaševske zajednice i ovakvi susreti su postali danas lijepa tradicija.

Kako to već biva, sedamdesetogodišnjaci su najprije sudjelovali na Svetoj misi u crkvi Marijina uznesenja u Karaševu, koju je s početkom od 17,00 celebrirao vlč. Marjan Tjinkul, župnik lupačke župe, u suslavlju domaćeg župnika vlč. Petra Rebedžila. Na kraju Svete mise vlč. Petar Rebedžila se ob-

ratio najmunđrijim našim sumještanima, poželio im je da se još dugi niz godina raduju u životu, sreći i zdravlju zajedno sa svojim najmilijima te da ostanu vjerni Bogu, onako kako su bili za vrijeme cijeloga života. "Svima vama dragi vjernici koji ispunjavate sedamdeset godina vam želim iz

srca Božji blagoslov, sreću, život i zdravlje, neka se radujete s vašim obiteljima još dugi niz godina. Također, čestitam i vlč. Tjinkulu, pripadniku vaše generacije i predvoditelju današnje mise, neka mu dobri Bog podari snagu da može navještavati Božju riječ i svakome vjerniku donese nadu vječnoga spasenja. Znamo da sedamdeset godine odostraga imaju i radost i teškoću, i buru i sunce, ali glavno je što ste prebrodili sve te kušnje, a to je dokaz da ste se držali Boga i Bog je bio uz vas. Kao što velim svake godine, Bogu hvala što vas imamo jer vi ste znak i korijen našega života, generacija koja je mučila, radila i davala dobar primjer vjere. Vi ste pokoljenje koje je težilo živjeti po riječi Božjoj, a to je najveća stvar i najveće dostojanstvo svakoga čovjeka, svakoga vjernika, bilo koliko godina imao", naglasio je na kraju karaševski župnik. „Dragi vršnjaci, Božjom pomoću većina pripadnika naše generacije se okupila danas na Svetoj misi, a to je prilika da zahvalimo gospodinu Bogu za ove sedamdeset godine života. Zahvaljujem svima vama koji ste došli na ovu Svetu misu, zahvaljujem iz srca Zajedništvu Hrvata koji je omogućio ovu svečanost i neka gospodin Bog sve nas blago-

OBILJEŽENO 100 GODINA ROMANISTIKE NA SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

U Zagrebu je od 15. do 17. studenoga ove godine, na Filozofskom fakultetu, održan veliki međunarodni znanstveni skup povodom stote godišnjice Odsjeka za romanistiku u Zagrebu.

A počelo je kako slijedi:
„Sve je počelo prije 100 godina ...”
"Ukazom Njegovog kraljevskog Visočanstva nasljednika Prijestola od 8. srpnja 1919. odobreno je, da se u mudroslovnom fakultetu kr. hrv. sveučilišta u Zagrebu osnuje stolica za romansku filologiju.

O čem se obavješćuje naslov znanja radi u rješenju tamošnjeg izvještaja od 16. prosinca 1918. broj 870.

U Zagrebu, dne 18. srpnja 1919."

Ovako stoji u kratkoj povijesti ovoga odsjeka objavljenoj na internetskim stranicama povodom velikog međunarodnog znanstvenog skupa na kojima je sudjelovalo više od 200 sudionika iz Hrvatske, Francuske, Italije, Španjolske, Portugala, Rumunjske i drugih zemalja. Svaki je dan skupa započinjao plenarnim predavanjima a kasnije bi se podijelili po grupama prema jeziku na kojem su izlagači predstavljali svoje radove, odnosno na: francuskom, talijanskom, španjolskom, portugalskom i rumunjskom.

Među plenarnim, a nama poznatim predavačima, bili su: akademik August Kovačec, prof. emer., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i dr. sc. Nicolae Saramandu, red. prof., Universitatea din București, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Academia Română.

Kako saznajemo iz kratkog prikaza povijesti ovog odsjeka, nastava romanskih jezika

i književnosti počela je i prije službenog osnivanja odgovarajućih katedri. Tako je nastava francuskog jezika na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu započela u ljetnom semestru ak. god. 1882/83., a osam godina kasnije uslijedili su i počeci nastave talijanskog jezika. Zalaganjem profesora današnjeg Odsjeka za romanistiku od

samih početaka održavali su se tečajevi i drugih romanskih jezika, od kojih su se neki pretvorili u studije: prvi studenti upisali su studij španjolskog jezika i književnosti 1968., portugalskog 1982., a rumunjskog 2003.

Ocem se hrvatske romanistike smatra **Petar Skok** (1881-1956), čiji su radovi poznati i cijenjeni u europskim i svjetskim lingvističkim krugovima. Petar

Skok bio je romanist, germanist, albanolog, balkanolog i, nadasve, kroatist. Držao je predavanja iz stotinjak različitih kolegija s temama koje su se odnosile na francuski jezik i književnost, talijanski jezik i književnost, opću romanistiku, romanske utjecaje na hrvatski jezik, a povremeno je držao predavanja i iz drugih romanskih jezika: **rumunjskog (!)**, španjolskog, portugalskog, retoromanskog i provansalskog.

Onima koji su studirali u Zagrebu svako je poznat akademik **August Kovačec** (rođen 1938), romanist, poliglot, koji između ostalih romanskih jezika savršeno govori rumunjski, i koji se nakon studija usavršavao na Sveučilištu u Bukureštu, gdje je bio lektorom. Kovačec je poznat u rumunjskim akademskim krugovima ponajprije zahvaljujući knjizi Opis današnjeg istrorumunjskog, 1971, za koju je dobio nagradu Rumunjske akademije, a napisao je i Istrorumunjsko-hrvatski rječnik: s gramatikom i tekstovima, 1998.). Objavio je veliki broj znanstvenih radova o francuskom jeziku i poredbenoj romanskoj sintaksi, a kao vrsni poznavatelj starofrancuskog napisao je u Povijesti svjetske književnosti (1982.) poglavlja o fran-

ADVENT U SRCU

Koje nade trebamo razvijati, kojemu dobru se nadati, kakvog sebe predviđati u današnjem vremenu?

Vrijeme je istina čudno, globalno vrijeme i globalno čovječanstvo. Koliko mi na sve to možemo utjecati, koliko svoju budućnost možemo predviđati i graditi?

Čovjek je 'slobodniji' negoli ikada, s jedne strane, a opet s druge strane, nikada nije bio ne slobodniji negoli danas. I ovo je paradoks. Kako graditi svoj život u ovome paradoksalnom vremenu?

Mi, kao kršćani i ljudi, ni u kojem slučaju ne želimo živjeti od neke 'lažne i prazne' nade. Ne treba nam lažna utjeha. Mi se hoćemo suočiti sa stvarnošću, svjesni smo da smo također povijesna bića, a to znači da smo odgovorni za ovu našu povijest. Odgovorni smo za naše spasenje i za našu propast. To hoće reći da ni u kojim uvjetima ne smijemo ispustiti svoju budućnost iz 'svojih ruku'. Zato se trebamo što je moguće realnije i operativnije postaviti prema budućnosti. S nama je Bog. K nama Bog šalje Isusa da nas ohrabri u našim aktivnostima u gradnji naše i svjetske povijesti. Povijest nije bezglava niti slučajna. U njoj je čovjek i Bog. U povijesti je Isus već dvije tisuće godina, i bez njega ne razumije se ni naša prošlost niti može nastati naša budućnost. Za mnoge ljude budućnost je redovito nešto što ih straši, a osobito danas u ovo konfuzno vrijeme.

Kao da se ruši prošlost, nestaje nešto na što smo se navikli. Skoro se čovjek navikne na razna ropstva, pa kada je pozvan na slobodu biva nezadovoljan (ovo razmišljanje je mišljeno u vrijeme izlaska iz komunizma). Svi smo mi prožeti navikama, pa taman one bile ropske. Eto, baš budućnost nas hoće iskopati iz naviknutosti i otvoriti nas prema boljem i univerzalnijem dobru i sreći. Budućnost je nejasna, za prošlost znamo kakva je. Budućnost je mogućnost za dobro i za zlo. Stoga smo mi odgovorni kakvo ćemo značenje dati budućnosti. Mislim da je očito da je kršćansko opredjeljenje za Dobro pa kad to i košta žrtve i predanja. Osnovna karakteristika kršćanske vjere je da bude Nada u Dobru.

Cijeli kršćanski program uvijek je program za budućnost. Tako bi se moglo reći da je cijelo kršćanstvo jedan Advent (Dolazak.... Dođi Gospo-

dine i povedi nas prema 'obećanoj' zemlji) pa se te pozitivne nade nikako ne smijemo odreći. Odreći se toga značilo bi odreći se Isusa. Kršćanska vjera u budućnost nije naivni optimizam automatski humanizam (koji bi nastao nekom naučnom analizom). Kršćaninova budućnost je u njegovu srcu. Čovjekova budućnost je u čovjekovu srcu. Tu se začinje naša budućnost i iz srca ima svoje osvjetljenje. Naša budućnost jest hod ususret Nekome. Nije to hode prema ničemu. Eto gdje je novost Novog zavjeta.

Znamo kome idemo i znamo tko nam ide ususret. Mogli bismo reći, Isus je za nas došao, i Isus još nije došao. Isus se rodio u povijesti Čovječanstva i Isus se treba roditi u povijesti svakog od nas. To je osnovno pitanje i poziv kršćanima kroz Advent. Omogućiti da se Isus porodi u našoj povijesti i u našem životu, u našem srcu. Do toga momenta sve ostaje izvan nas i može izgledati kao lijepa priča i lijepo obećanje. Cilj je da mi uđemo u Isusovu povijest i da on uđe u našu. Tada započinje naše spasenje. Mi možda imamo pojam Isusa (teorijska vjera), ali dok se u nama ne porodi Isus (božanstvo) mi ćemo ostati izvan njega. Zato je Isus (kao sadržaj) još naša budućnost.

Dr. theol. Davor Lucacela

slovi", rekao je na kraju misnog slavlja vlč. Marjan Tjinkul.

U ime organizatora je slavljenicima u dvorani Amfiteatar riječi pozdrava uputio Slobodan Gera, predsjednik Zajedništva Hrvata, koji je istaknuo, između ostalog, da Zajedništvo ovakve susrete organizira već više od deset godina i da organizacija s ovom inicijativom želi nastaviti i u budućnosti. Sedamdesetogodišnjacima, kao najvećim čuvarima karaševske tradicije, čestitao je sedamdesetu obljetnicu od rođenja i poručio da nastave usmjeravati mlade generacije istinskim životnim vrijednostima. „Vjerujem da su radosti i emocije velike sada kada slavite sedamdeset godine života i imate priliku ponovno biti zajedno. Zahvaljujem svima koji ste došli danas na okup generacije i iznimno me veseli

činjenica da smo večaras došli na susret u većem broju nego prošle godine, zacijelo je vaša generacija bila veća nego ono lanjska. Ja bi se ovom prilikom nadovezao i na činjenicu da je naša manjina sve manja i manja, vi to sigurno i sami znate, imamo sve manje djece, a to je veliki problem za čitavu našu zajednicu. Dosta naših mladih je otišlo na rad u druge države, a to je opet činjenica koja nas jako pogađa. Vi ste najmladiji naši sumještani, posjedujete najviše znanja i vještina i pamtite najviše događaja iz povijesti naše zajednice na ovim prostorima, pa bih vas zamolio da razgovarate s mladima i ispričate im vaše djetinjstvo, kako bi naučili što znači poštenje i rad, te upoznali kako se neki put živjelo i radilo. Sigurno, svima vama iz srca čestitam u ime Zajedništva Hrvata, čestitam vlč. Tjinkulu i vlč. Rebedžili za današnju prekrasnu misu. Zahvalan sam također i načelniku karaševske općine što je danas s nama kao i rukovodstvu Zajedništva iz svih naših sela. Trudimo se da ovaj

lijepi projekt započet prije nešto više od deset godina nastavi svoj put i u narednim godinama, kako bi omogućili generacijama sedamdesetogodišnjaka iz naših mjesta da budu zajedno, da se prisjete djetinstva i uspomena iz školske klupe. Na kraju bih vam poručio da ostanete čvrsti u vjeri i neka vas Božji blagoslov prati na putu života. Želim vam puno radosti, sreće i još puno radosnih i sretnih dana u okruhu obitelji i najmilijih".

Čestitajući svim prisutnima u svoje i u ime karaševske općine, načelnik Petar Bogdan je slavljenicima poručio da ostanu angažirani u svakodnevnom životu naše zajednice te da mladim generacijama prenesu dobrotu koja karakterizira naš narod. „Svaki put sam veoma uzbuđen kad sam pozvan sudjelovati na sastancima

sedamdesetogodišnjaka. Vidim na vašim licima mir, ljepotu i ono što karakterizira naš narod, dobrotu. Nastojte, molim vas, ostati angažirani u javnom životu naše zajednice, budite dobri i zahvalni životu, prenesite i mladim naraštajima dobrotu koja karakterizira naš narod. Zahvaljujem Zajedništvu koji je omogućio ostvarenje ovog sastanka i zahvaljujem svima vama jer ste bili primjer kojega moramo sljediti i prenijeti generacijama koje dolaze iza nas". U ime organizatora

slavljenicima je riječi pozdrava i čestitke uputio i Petar Lugožan, potpredsjednik Zajedništva te Mikola Paun, predsjednik Mjesne organizacije iz Karaševa, a zatim su o nekim interesantnim zgodbama iz svakodnevnog života govorili i sami gosti.

Nakon programa u Amfiteatru nastavljeno je druženje uz svečani ručak i zabavni program. Veselja i entuzijazma nije nedostajalo, slavljenici su još jednom dokazali da se u trećoj životnoj dobi i svemu što ona nosi može i treba uživati, dobra zabava prvenstvo ovisi o dobroj volji i pozitivu u ljudima. Sedamdesetogodišnjaci su uživali u prijateljskim razgovorima, u ljepoti muzike, igre, pjesme i u izuzetno ugodnoj atmosferi.

Nagodinu se očekuje u prostorijama Zajedništva Hrvata nova generacija sedamdesetogodišnjaka, ona rođena 1950. godine, ali do tada želimo ovoj generaciji još mnogo godina života u punom zdravlju, radosti i veselju.

Ivan Dobra

IZBORI ZA PREDSEDNIKA HRVATSKE

Izbori za predsjednika Republike bit će održani u nedjelju 22. prosinca 2019., odlučila je Vlada R. Hrvatske na sjednici 14. studenog, a odluka stupa na snagu 21. studenoga, odnosno 22. studenog počinju teći svi rokovi za obavljanje izbornih radnji.

Predsjednički kandidati od 22. studenoga do 3. prosinca u ponoć, odnosno u 12 dana imaju rok da prikupe potrebnih 10 tisuća potpisa birača za svoju kandidaturu, a Državno izborno povjerenstvo (DIP) potom u roku od 48 sati objavljuje listu pravovaljanih kandidata.

Pravo birati na ovim izborima imaju hrvatski državljani s navršениh 18 godina. To znači da se na izborima za predsjednika Republike Hrvatske ostvarivanje biračkog prava osigurava i državljanima Republike Hrvatske koji se u vrijeme izbora zateknu izvan granica države, kao i onim državljanima Republike Hrvatske koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. Ovi birači svoje biračko pravo ostvaruju u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske. Hrvatski

državljeni s prebivalištem u Rumunjskoj svoje biračko pravo će moći ostvariti u Hrvatskom veleposlanstvu u Bukureštu. Da bi ostvarili svoje biračko pravo građani se moraju aktivno registrirati. Rok za podnošenja zahtjeva za registraciju je najkasnije do 11. prosinca 2019. Registracija se podnosi online ili u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Bukureštu. Obrazac za registraciju može se preuzeti online na stranicama Ministarstva Uprave RH ili u Zajedništvu Hrvata u Rumunjskoj.

Aktualna predsjednica Grabar Kitarović najavila je da će se natjecati za još jedan mandat na Pantovčaku, a protukandidati bi joj, prema dosadašnjim najavama, mogli biti Zoran Milanović, Miroslav Škoro, Dejan Kovač, Katarina Peović, Ivan Rude, Ante Simonić, Dalija Orešković, Ava Karabatić, Mislav Kolakušić, Ivan Pernar, Dario Juričan, Tomislav Panenić i Vlaho Orepić.

Ako nitko ne osvoji većinu, odnosno više od 50 posto glasova birača koji su glasovali, dva tjedna kasnije održat će se drugi krug izbora s dva kandidata koji su u prvom krugu dobili najviše glasova.

Ivan Dobra

MARIJA KAPITANOVIĆ NOVA HRVATSKA VELEPOSLANICA U RUMUNJSKOJ

Veleposlanica Marija Kapitanović predala je 26. studenoga 2019. godine vjerodajnice rumunjskom predsjedniku Klausu Iohannisu.

U srdačnom razgovoru nakon ceremonije veleposlanica Kapitanović čestitala je predsjedniku Iohannisu na pobjedi za novi predsjednički mandat. Sugovornici su istaknuli odlične bilateralne odnose dviju zemalja te mogućnosti njihova daljnjeg razvoja, poglavito na području gospodarstva. Istaknuta je, također, i dobra suradnja u sklopu Europske unije, kao i vrlo visok standard zaštite manjina u obje zemlje.

Veleposlanica Marija Kitarović sedma je po redu ambasadorica R. Hrvatske u Bukureštu od uspostave diplomatskih odnosa dviju država iz 29.08.1992. godine, nakon Nikole Debelića, Nike Bezmalinovića, Željka Kuprešaka, Ivice Maštruka, Andree Gustović Ercegovac i Davora Vidiša.

Ivan Dobra

PĂSTRĂVI AUTUMNALI!

Pentru că sezonul la păstrăvul indigen (salmo trutta fario) s-a închis, am decis să-mi încerc norocul la păstrăvul curcubeu și la regina apelor de munte, lostrița.

Cum apa râului unde urma să pescuiesc avea debitul foarte scăzut în ultima vreme, datorită secetei din zona noastră, am hotărât să optez pentru pescuitul la păstrăv curcubeu. Peștii mari, precum lostrița și păstrăvii capitali, nu se hrănesc în apă mică decât foarte rar, mai ales după lăsarea întunericului, atunci când

pescuitul este interzis. Așadar, am optat pentru o apă mai mică, dar cu mai mult pește în ea, precum lipanul, curcubeul, fântănelul și indigenul.

Am ajuns la destinație în jurul orei 15:00 și cum toamna ziua este scurtă am început numai-decât să și lansez cu primele năluci care mi-au venit la mână. Am început cu rotative de culoare galbenă cu bulinuțe roșii pe ele, însă fără nici un rezultat, doar câteva atacuri nehotărâte ale pistruiștilor. Am schimbat rotativele cu oscilante de mici dimensiuni, 5, 6 cm și maxim 7, 9 grame, de culori deschise. Am schimbat locul unde urma să pescuiesc și am ales unul cu apă adâncă în speranța vreunei capturi mai frumoase. Am lansat de câteva ori cu aceste oscilante și iarăși fără nici un atac hotărât din partea peștilor. După ce am schimbat nălucile de metal cu cele din plastic și silicon, am avut câteva capturi de păstrăv indigen, pe care le-am eliberat numaidecât, fiind sezonul închis la această specie.

Am ajuns la capătul răbdării, mai aveam cel mult o oră de pescuit până la lăsarea întunericului și nu am pus nici un pește în traistă, situație cu care nu m-am confruntat de foarte mult timp. Pe deasupra, se apropia sfârșitul de săptămână și pentru ziua de vineri aveam programată o cină pescărească copioasă, cu mămăliguță, pește prăjit și mujdei de usturoi, binențeles, stropite cu țuică din prune de la Carașova. Nu știam ce se întâmplă, nu realizam de ce ezită acest pește nobil să-mi atace momelile. Păstrăvul e cu toane și foarte capricios, mi-am spus, și am exclus totuși posibilitatea ca și râurile din această zonă să fie bânuite noaptea de braconieri feroce, cum se întâmplă prin alte părți.

Am insistat cu voblere scufundătoare de mici dimensiuni, 5, 6 cm și după câteva lanseuri unde apa era mai adâncă am avut parte de câțiva păstrăvi curcubeu frumoși, dintre care am oprit doi mai răsașiți pentru cină. Am schimbat apoi voblerele în detrimentul oscilantelor și mi-a răspuns un păstrăv de lac de toată frumusețea, de aproximativ 60 cm. Nici nu știu ce căuta pe râu un păstrăv de lac, oricum, eram mulțumit de rezultat și am plecat numaidecât spre casă, unde mă aștepta o soție furioasă și o țuică dulce de la Carașova. Ajuns în bucătărie, am curățat peștii, după care i-am prăjit în untdelemn și am pregătit mujdeul de usturoi cu mămăliguță din făină de porumb din Carașova.

Am avut parte de o seară minunată alături de familie, o cină specifică unui pescar de nădejde. Binențeles, ca pescar hoinar ce sunt, nu-mi rămâne nimic mai bun de făcut decât să visez la marea captură!

Petru Miloș

BLAGDAN SVIH SVETHI I DUŠNI DAN

Prvog studenog obilježavamo blagdan Svih svetih.

Tada slavimo one svece i svetice koje je Crkva proglasila svetima, ali slavimo i bezbroj bezimenih ljudi koji su tako živjeli i nisu proglašeni svetima, ali su svojim životom ostvarili ideal kršćanskog života te su njihove duše ušle u kraljevstvo Božje.

U kalendaru Katoličke crkve Svi sveti označeni su kao svetkovina, a ujedno su i neradni dan u Rumunjskoj ali i u Republici Hrvatskoj. Spomen mučenika počeo se slaviti od 4. stoljeća. Prvi tragovi općeg slavlja Svih svetih zabilježeni su najprije u Antiohiji i to upravo u nedjelju nakon Duhova. Papa Grgur III. premjestio je ovaj blagdan na 1. studenoga kako bi se poklopio drevnim keltskim blagdanom „Samhain“ koji je označavao Novu godinu.

Dan kasnije, 2. studenoga, je Dušni dan. Za razliku od Svih svetih, Dušni dan ili Spomen

svih vjernih mrtvih je dan kad se sjećamo svih svojih dragih pokojnika. Za duše mrtvih vjernici pale svijeće na grobovima kako bi one pronašle put u mraku, ali i kao znak sjećanja. Posjet groblju odraz je vjere, ali i znak pažnje za one kojih više nema među nama.

Karaševci povezuju blagdan Svih svetih s obilaskom groblja i uređivanjem grobova, pa tako i spomenom na mrtve. Toga dana se u svim karaševskim župama održavaju Svete mise, nakon čega svi misni sudionici, predvođeni svećenikom, kreću „procesionom“ prema groblju, gdje obilaze grobove svojih pokojnih i mole za njihove duše. Stoga blagdan Svih svetih i Dušni dan, odnosno 1. i 2. studenog, dani su kada se prisjećamo najmilijih, a koji više nisu s nama. To je vrijeme tijekom kojeg posjećujemo i obilazimo grobna mjesta kako bi im, u miru i tišini, odali počast.

Tim blagdanima vjernici izražavaju nadu u zagrobni život, a kroz molitvu i svetu misu povezuju se s onima koji su već zakoračili u vječnost.

Često ljudi oba blagdana nazivaju Danom mrtvih, no to je potpuno pogrešno. U kršćanstvu ljudska duša nikad ne umire jer je besmrtna, pa sukladno tome u kalendaru nema dana koji bi obilježavao dan umrlih.

Daniel Lucacela

BUKUREŠTANSKI SAJAM KNJIGE GAUDEAMUS

Sajam knjige Gaudeamus, središnja petodnevna atrakcija kulturnog života rumunjskog glavnog grada, održan je između 20. i 24. studenoga u Paviljonu B2 Romexpo pod organizacijom Radija Rumunjska.

Ovogodišnja, 26. edicija sajma, bila je posvećena tridesetogodišnjici antikomunističke revolucije iz prosinca 1989. godine i okupila je preko 115.000 ljubitelja knjige. Počasni potpredsjednici bukureštanske manifestacije posvećene knjizi i književnom stvaralaštvu bili su Ion Caramitru, ravnatelj Nacionalnog kazališta Bukurešti i pjesnik Mircea Dinescu, i sami akteri antikomunističke revolucije.

Tijekom pet dana Sajma organizirana su preko 900 događaja, među kojima su brojna predstavljanja knjiga domaćih i inozemnih autora, rasprave i autografske sesije, druženja i razgovori s književnicima, čitaonice i radionice, stručni susreti nakladnika, knjižara i knjižničara, dodjele nagrada. Izdavačkoj kući Humanitas pri-

pala je prva nagrada Gaudeamus, drugo mjesto ovogodišnje edicije pripalo izdavačkoj kući Polirrom, dok je treća nagrada pripala izdavačkoj skupini Art. Najtraženija knjiga sajma bila je Omul care mută norii. Șapte întâmplări rumunjskog pisca Radua Paraschivescu, izdanj u Humanitasu.

Na 26. izdanju Međunarodnog sajma knjige Gaudeamus bile su prisutne i organizacije nacionalnih manjina s rumunjskog prostora, među kojima i Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj. Brigom Odjela za multietničke odnose Rumunjske vlade, manjinskim zajednicama je na ovoj najmasovnijoj i najprestižnijoj manifestaciji pisane riječi osiguran štand velike površine, gdje su pod geslom „Etnička raznolikost“ izložene knjige, publikacije, fotografije i tradicije nacionalnih manjina.

Ivan Dobra

KONCERT U CRKVI PRESVETOGA TROJSTVA

Izvanrednim koncertom klasične glazbe održanom 23. studenog u crkvi Presvetoga Trojstva u Ričici obilježen je spomendan Sv. Cecilije, djevice i mučenice, nebeske zaštitnice svih pjevača, glazbenika i crkvene glazbe. Nastapali su na orguljama mladi i talentirani umjetnici iz Temišvara, Ričice, Rekaša i Klokotiča, među kojima dobro nam poznati Dan Pelici i Denis Moldovan. Na samom početku manifestacije prisutnima se obratio sveučilišni profesor Walter Kindl, čovjek koji je prije nekoliko godi-

na montirao u crkvi orgulje na kojemu su izvedeni svi muzički komadi.

Ivan Dobra

ZAŠTO NEMAMO VIŠE HRT1 I HRT2?

Tijekom 2019. godine poznata tvrtka RCS & RDS (Digi), lider kablovskog i internetskog tržišta na državnoj razini, dijelom je preuzela telekomunikacijske usluge AKTA-e u određenim područjima.

Prema ugovoru o kupovini imovine između RCS & RDS S.A., kao kupca, i ATTP Telecommunications S.R.L., kao prodavatelja, DIGI | RCS & RDS je u nekoliko mjesta u Rumunjskoj stekao određene infrastrukturne komponente i ograničen portfelj pretplatnika. Među tim pretplatnicima nalazili su se i stanovnici sedam hrvatskih sela u Karaš-severinskoj županiji, gdje je tvrtka AKTA djelovala kao jedini kablovski op-

prijenose svetih misa iz Hrvatske te da uživamo u dokumentarnim filmovima i drugim raznim programima Hrvatske televizije. Sada smo, praktički, opet odvojeni od svoje matične domovine Hrvatske, nakon više od 20 godina gledanja HRT-a. Zamislite da nam je sve ovo došlo povrh naših pokušaja da očuvamo hrvatski jezik i kulturu na ovim prostorima, sada, kada nam se zbog slabog nataliteta i manjka djece polako gase škole ne hrvatskom jeziku! S toga čim se ovo dogodilo odmah sam zatražio sastanak u Bukureštu s ravnateljicom za komunikaciju RCS & RDS-a i uputio molbu generalnom direktoru Sergheiu Bulgacu zatražeci ponovno emitiranje HRT-ovih kanala u našim mjestima. Dobio sam odgovor da DIGI nije u mogućnosti emitirati te kanale bez dozvole Hrvatske televizije. Ipak, predložili su da

erator. Nakon preuzimanja, DIGI je poboljšao kvalitetu usluga, uvođenjem novih tv kanala i brže internetske veze, ali je bez opomene prekinuo emitiranje dvaju kanala Hrvatske nacionalne televizije, HRT1 i HRT2, stvarajući nezadovoljstvo među pretplatnicima hrvatske manjine.

Zašto se ta dva hrvatska programa ne mogu više vidjeti u našim selima i da li se nešto radi u smjeru njihovog ponovnog uvođenja u grilu programa novog kablovskog operatora razgovarali smo sa zastupnikom za hrvatsku manjinu u Rumunjskom parlamentu i predsjednikom Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, Slobodanom Gherom.

„Svi smo mi bili iznenađeni što su u kolovozu nestali HRT-ovi programi s naših TV ekrana, jer nitko nas nije obavijestio o tome. Još od kraja 90-tih godina dobili smo priliku da i putem televizije čujemo u našim domovima hrvatsku riječ, da gledamo izravne

prvi korak u rješavanju ove situacije bude odobrenje Hrvatske televizije za dobivanje licence za emitiranje HRT1 i HRT2 na području Rumunjske te da se nakon toga analizira mogućnost uključenja tih programa, uz dozvolu Nacionalno audiovizualnog vijeća u Rumunjskoj (CNA). Onda sam se obratio gospodinu Kazimiru Bačiću, glavnom ravnatelju Hrvatske radiotelevizije, ali i drugim važnim institucijama iz RH, kojima sam prenio našu molbu, sugestije i prijedloge. Dobio sam odgovor da Hrvatska radiotelevizija nema niti je ikada imala bilo kakvi poslovni odnos s tv operatorima na području Rumunjske za emitiranje programa Hrvatske radiotelevizije. Međutim, obavijestili su me da će HRT razmotriti mogućnost sklapanja ugovora s RCS & RDS kako bi se reemitiranje programa Hrvatske radiotelevizije u Rumunjskoj pravno reguliralo. Kako vrijeme sporo prolazi kada nešto s nestrpljenjem očekujes, iako nije puno

vremena prošlo od zadnjih pozitivnih odgovora, u želji što bržeg rješavanja ove nastale situacije, dogovorio sam novi sastanak u Bukureštu i javio sam se ponovo i u Zagreb kao i Veleposlanstvu RH u Bukureštu, podsjetivši na važnost naših molba.

U zadnjem dopisu putem elektronske pošte, negdje početkom studenog mjeseca, bio sam obavješten od strane predstavnika RCS & RDS-a da su HRT-ovi predstavnici stupili u kontakt sa RCS&RDS, da su izmjenili sve potrebne informacije te da se iskreno nadaju da će uskoro riješiti i dogovoriti ugovorne odnose. Vidite, situacija nije jednostavna i upleteno je puno čimbenika u njenom rješavanju. Zato, želim prenjeti našim žiteljima hrvatske nacionalnosti da sam poduzeo sve potrebne korake i iskreno se nadam da će se ponovo što prije čuti hrvatska riječ i vidjeti HRT u našim domovima! Želja mi je da to bude najkasnije do Božića, kada se čuda događaju!

Hvala vam svima za razumjevanje i uvjeravam vas da sve što stoji u našoj moći i ovisi o nama činimo i činit ćemo i dalje!

Daniel Lucacela

BOGATSTVO JESENI

Od svih godišnjih doba nijedno ne svladava u ljepoti i bogatstvu jesen.

Zemlja je puna svog ploda, a u šumi se osjeća miris jesenskog voća, vinove loze, svježe ubranog kukuruza i povrća svih vrsta. Iz kuhinja dižu se sjajni mirisi dobrote pripremljene za zimu, koja će popuniti naše odaje.

Jesen je prekrasna! To je sezona voća, rada i veselja!

A kako je priroda tako darežljiva prema nama bila bi šteta ne iskoristiti njezino blago. Bogatstvo jeseni odlikuje se ne samo bogatstvom plodova i boja nego i raznolikostima u radu u našim školama.

„U školskoj godini 2019-2020. Škola Lupak i strukture Ravnik i Klokotič planirali su provesti nekoliko projekata. Jedan od projekata koji smo ove godine predložili provesti u ove tri škole je bogatstvo jeseni. Koordinator ovog projekta je bila

odgojiteljica Butăriță Milena iz Klokotiča, a ostali učitelji su bili partneri. Projekt se odvijao se od 21. do 25. listopada. Učenici srednje škole izveli su nekoliko aktivnosti, a jedna od njih uključivala je i nekoliko posjeta prirodi. Posjetili smo ekosustave šume i jedne bare u Klokotiču, gdje smo proma-

trali promjene u prirodi u ovoj godišnjoj dobi. Odgojiteljica Butăriță napravila je ukusne jesenske salate od povrća i voća, a ostali učitelji, razrednici, savjetovali su svoje učenike da posvete veću pažnju zdravoj hrani, jer jer je danas pretilost jedan od najvećih problema s kojim se susrećemo u svakodnevnom životu. Ove godine, ova jesenska aktivnost odvila se u klokotičkoj školi, a sljedećih godina nadamo se da ćemo nastaviti provoditi takve aktivnosti u školama u Lupaku i Ravniku – rekla nam je učiteljica Marija Muselin, programski koordinator Škole Lupak.

Daniel Lucacela